

EL LLIBRE
DE LA SETMANA

PERFIL

DESPRÉS DE
PUBLICAR UNA
SELECCIÓ DE DEU
DE LES HISTÒRIES
QUE HAVIA DONAT
A CONÈIXER EN
REVISTES
LITERÀRIES,
KAREN RUSSELL
HA ESCRIT LA SEVA
PRIMERA
NOVEL·LA, 'TERRA
DE CAIMANS',
FINALISTA DEL
PULITZER 2012

PERE
ANTONI
PONS

Que Edicions del Periscopi inauguri el seu catàleg amb *Terra de caimans*, la primera novel·la de Karen Russell (Miami, 1981), finalista del premi Pulitzer 2012, diu molt del projecte impulsat per Aniol Rafel. Segons la revista *The New Yorker*, Russell és un dels vint autors menors de quaranta anys més prometedors de l'actual panorama literari nord-americà. Coherent amb el propòsit de ser un segell modern i totalment al dia, però alhora rigorós i de qualitat, aquest primer títol és una carta guanyadora. En sintonia amb l'esperit del projecte, el disseny del llibre també és esplèndidament cridaner.

Terra de caimans és una novel·la que costa de definir. Que les tres ci-

tes que hi surten siguin de Lewis Carroll, de Bob Dylan i de Dante Alighieri ja permet entreveure una mica la seva condició de poti-poti atrevit i enjogassat. Mescla de relat iniciàtic, de retrat familiar excèntric i d'aventura de tons espectaculars, la novel·la està protagonitzada per Ava Bigtree, una noia de tretze anys que viu en una illa de Florida desconnectada del continent. La seva família és propietària d'un parc temàtic de caimans, i la història comença just quan el món de l'Ava està a punt d'ensorrar-se. La mort prematura de la mare, els espectacles de la qual eren el principal reclam per als turistes, i la creació en terra ferma d'un parc rival fan que la seva vida, estrafolàriament idil·lica fins aleshores, faci un tomb radical. Per si això no fos prou, aviat l'Ava es queda sola. El pare se'n va de viatge de negocis, la germana gran, l'Ossie, s'enamora d'un fantasma a qui segueix fins a l'inframón, i el germà, en Kiwi, decideix emancipar-se i fitxa per la competència.

Per l'attrezzo i el material humà i argumental amb què està construïda, ja es veu que *Terra de caimans* no es mou en uns paràmetres estrictament realistes. Això no vol dir, però, que sigui convencionalment fantàstica. En alguns passatges, sobretot durant l'expedició pels pantans de l'Ava per trobar la seva germana desapareguda, el lector té la sensació que *Terra de caimans* és molt propera al realisme màgic: pel to de contarella exuberant amb què es desplega, per la naturalitat amb què es relaten les situacions més estranyes, per la humanitat insòlita però en tot moment versemblant dels personatges... Tanmateix, la novel·la no abandona mai un cert realisme de fons. Els capítols narrats en terce-

TERRADE
CAIMANS
KAREN RUSSELL
TRAD. MARTA PERA
PERISCOPI/
TUSQUETS
444 PÀG./19,50€

ra persona (els que segueixen la peripècia d'en Kiwi) aspiren en tot moment a la veracitat més clàssica. La veu de l'Ava, en canvi, fa pensar en un Holden Caulfield que, a més de ser fan de Mark Twain, també ho fos de García Márquez.

En consonància amb tot això, el llenguatge de Russell és poderós, rutilant, sovint tirant a poètic, audaç sense esforç, molt expressiu. Hi abunden les comparacions, recorre sovint a la metàfora, no té por d'enfilar adjectius. També és un llenguatge molt precís, però. Les filigranes verbals de Russell no tan sols no van en detriment de l'obra. En són la base, ho determinen tot. Del pare i el fill que no s'entenen gaire i que només de tant en tant estan d'acord, ens en diu: "En Kiwi i el seu pare de vegades es podien trobar a la intersecció de les seves dues ires, com veïns que s'acostessin al filferro espinós d'una tanca". Excel·lent. Això no vol dir que el lector no pugui tenir la impressió, a vegades, d'estar assistint a un espectacle de gimnàstica artística fet amb paraules. I que, èbria de verbositat virtuosa, a estones no sembli que la novel·la només segueixi la lògica de la seva pròpia força i exuberància, i que sembli que avança sense un sentit de fons ni una intenció final. No passa res. És el risc d'apostar fort.

L'univers de Russell, amb els seus personatges còmics, entranyables i marginals, pot resultar simpàticament extravagant, però també és colpidorament melancòlic. Si se'n volgués fer l'adaptació cinematogràfica, el guionista i director Wes Anderson seria un bon candidat. Karen Russell i Edicions del Periscopi: una escriptora i una editorial molt joves de les quals sentirem a parlar. ♦♦

"EL
LLENGUATGE DE
RUSSELL ÉS
PODERÓS,
RUTILANT,
SOVINT
TIRANT A
POÈTIC,
AUDAÇ
SENSE
ESFORÇ,
MOLT
EXPRESSIU"

EL SECRET DE...

Andrea Rodés

Andrea Rodés, a més de ser una gran periodista, és llicenciada en ADE i té un postgrau en història de l'art. Va publicar el 2008 *Por China con patillos* (Destino), un retrat de la Xina a partir d'una mena de reportatge antropològic que analitza el país a través dels restaurants i la gastronomia. Tot plegat li ha donat una visió més diversa de la vida que la que tenen el comú dels periodistes. Això, sumat a l'experiència personal, ha qualitat en la seva primera novel·la, *Lluny de Pequín* (Columna). La història troncal del llibre és un retro-

bament familiar i un trencaclosques amorós. Més que això, a mi m'interessa el món que hi descriu: el dels expatriats a la Xina. Per experiència pròpia garanteixo que les anècdotes que hi surten són reals, sobretot les que fan referència al tracte pejoratiu dels europeus cap als xinesos, com que ni se'ls acut trepitjar un hospital xinès o que són capaços de pagar una morterada per no volar amb línies aèries locals. Entre periodistes espanyols n'hi havia que parlaven dels xinesos com "els macacos". Lligat a això, *Lluny de Pequín* fa una referència

a *Dies a Birmània*, la novel·la en què George Orwell es referia d'aquesta manera a certs cavallers britànics: "Aquella mena de gent que mai hauria d'haver trepitjat Àsia... Per a ells, els nadius eren al cap i a la fi subjectes, éssers inferiors amb la cara fosca. Hi ha gent que només pot estar a gust a l'estranger si menysprea els seus habitants".

Un dels protagonistes és el periodista nord-americà Ostermeier, pel qual l'Alicia, el personatge principal de *Lluny de Pequín*, sent devoció. Ostermeier és Peter Hessler, excorresponsal del set-

CRISTIAN
SEGURA

UN DELS
PROTAGONISTES DE LA
NOVEL·LA
ÉS UN ANTIC
CORRESPONSAL DE
'THE NEW YORKER'

manari *The New Yorker* a Pequín i amb qui Rodés va establir una amistat a partir de la fascinació pels seus escrits. Fins i tot va visitar l'estat on Hessler té les arrels, Missouri, per després retratar millor els orígens immigrants alemanys de Hessler/Ostermeier.

Per ser franc amb el lector, confesso que tot això ho sé perquè l'Andrea i jo vam viure junts durant aquells anys a Pequín. I també sé que si no fos pel suport que em va dedicar aleshores probablement ara no estaria en la primera línia de foc de la vida. ♦♦